

۱۴ شباط ۱۳۲۸

نومرو ۵۴

آدرس :

IDJT IHAD
Constantinople

دوردنچی سنه

اجتهاد

آدرس :

اجتهاد اداره خانه سی :
دارالعلمین قارشینده دائره
مخصوصه در .

سنه ۱۰ آتونه بدلی ۴۰ غروش، نسخه سی
۵۰ پاردر .

پنجشنبه کونلری نشر ایدیلیر اقتصادي، اجتماعي، ادبي مجموعه

لری (تیتین) ك، (میکل آنز) ك، (دیهرا) ك،
(سالوانور روزا) ك (کوستاو موزو) ك لوحه لریدر.
ع. ج.

ارمنیلر و کوردلر

(ژون تورك) غزته سنك ۹ كانون اول سنه ۱۹۱۳
تاریخی نسخه سنده (کوردستان و ارمنستان مفهوم لری)
عنوانیله یازدیغ مقاله یه کوبا جواب و اعتراض اولاراق
(آغوب سرکیسیان) امضای بیر مقاله کوردیم. بومقاله
شو ایکی ماده یه ارجاع ایدیله بیلیر:

اولا صاحب امضا دیورکه: «اگر ادبیات لوازم
واجزای مدینتدن معدود ایسه ارمنیلرک مدینتی موجود
اولشدر. هر نه قادیار (شکیر) و (مولیهز) ویرمه مش
ایسه لرده ارمنیلر (عالیشان) (چوخاجیان) (بارونیان)
(آتامیان) کی ذوات یتشدر مشلردر. تورکجه مطبعه
حروفاتنیک (ماتریس) لری یابانده بیر زواللی ارمنی
مهندسیان در.

ثانیاً: ارمنیلر دهده سجه جنکوری واردر. قافقاسیا
تاتارلریله عجملر بونی انکار ایتمه چکی کی اخیراً بالتان
محاربه سنده ارمنی عسکرلرک ناصل حرب ایتدیکنی ناظم
پاش تسلیم ایدر دیور.

بو دعوالری حاده تدقیقندن کچیرمه یه تشبثدن اول
صاحب امضانک مقاله می بیر دفعه، داها، فقط دقتله،
مطالعه ایتمه سی توصیه ایدرم. بن ارمنیلردن آریست
چیتامشدر دیبدم. حتی بوساحه تدقیق و مناقشه یه
کیرمه دم. ذاتاً بوا یکی عنصردن بیرینک دیکرینه تفوقی
ادعا و اثبات ایتمه یی هیچ بیروقت مقصد اتخاذا ایتمدم.
بیر چوق احوال و شرائط محیطیه ارمنی وطنداشلری می

معادلدر. (باندور) ك جاذبه حسن و آنی (پرومته) ك
شائقه حریت و احیا ایله پر عشق اولان قلبی مجلوب و مسخر
قیلامادی. (پرومته) بیر تورك شاعریك:

ایت ابا هر لطف استبداددن،

ویردیکی جانانك اولسه ایله رد:

آب الطافی یاقار وجدانکی،

«قرب سلطان آتش سوزان بود» [۱]

قطعه سنده کی حکمه اتباع ایتدی. (پرومته) ك انشها
و تلطف ایله جلب اولو نامادینی کورونجه (ژویتهز) ك
امری و (وولکان Vulcan) ك الی ایله (قفقاسیا) ده بیر
یالچین قایا اوزهرینه میخلاندی، زنجیرله باغلاندی و بیر
قارتال (پرومته) ك هر روکندی کجه تکرار تحصل
و تشکل معجزه الیمه سنه مظهر ایدیلن جکریخی مؤبدآ
کیرمه یه، بارالامایه، یمیه یه مؤکل قیلندی.

(ژویتهز) استبدادك، خودکاملنگ، ظلمت پرست لکك،
تعصبکارانه محافظه کارلنگک تمنای اولدینی کی (پرومته)
دخی حریتك، استقلالك، نور پرور لکك، جهان شمول
مرحمتك، دیگر کاملنگک تمنا ایدر. او قودینگز منظومه
(پرومته) لسانندن (ژویتهز) ه خطاباً یازیلشدر.

منظومه ده کورولن «مولا، رحمن، اله» کلمه لری
هپ اساطیر اولینك الیمی (ژویتهز) ه راجع در. بزم
اللهمزه عائدتی قطعاً یوقدر. بزم اللهمز، عدالت،
مرحمت، نور، احیا، تنویر، هدی الیهدر، بزم المهمز
یتان لرك طایدینی خدای فیاض و نواردر. (نیشیل) ك
(زنجیر بند پرومته) عنوانی غایت متین بیر قاجعه سی
واردر، که تورکجه دن باشتا هر لسانه ترجمه ایدیلشدر. بو
قاجعه قبل المیلاد بشنچی عصرده یازیلشدر.

دنیاك اك بویوك رساملری (پرومته) ك عذاب
(Le supplice de prométhe) عنوانیه قیمتدار و معظم
لوحه لری وجوده کتیرمه یه اوزنشلردر. بونلرک اك مشهور.

فرانسزجه، ۴ جلد اولاراق، ترجمه ایدیلشد. فقط بو ترجمه نك نسخہ سی قالمیشدر. بعض جلدلری نادراً بولونور.

وولقوو Wolkow، ۱۸۲۶ تاریخده، (پترسبورغ) شهرنده (شرفنامه حقنده تاریخی نوطه لر) عنوانیه بیر کتاب نشر ایتشد.

H. Barb اسمنده بیر آلمان مستشرق ۱۸۲۶ده آلمانجه مؤرخ «شرف» طرفدن موضوع بحث اولان ۳۳ کورد خاندان سلطنتی حقنده خلاصات (تاریخیه) عنوانی آلتیده بیر کتاب نشر ایتشد.

مؤرخ دیار بکرلی سعید پاشا - (مرآت العبر) اسمنده طقوز جلدك مهم بیر تاریخی وارد.

علی حریری - ۴۰۰ تاریخ هجریسنده حکاری سنجاغك (شمیدینان) ناحیه سنده دنیایه کلهرك ۴۷۰ ده وفات ایتشد. حریری قریه سنده مدفوندر. دیوانی، اشعار وغزلیاتی کوردستانجه مشهوردر.

شیخ احمد ملای جزری - جزرلی در. ۴۸۸ تاریخ هجریسنده دوغمش ۵۵۶ ده وفات ایتشد. (جزره) ده مدفوندر. مشهور دیوانی وارد. غزلیات عاشقانه سی چوقدر. بسته کار ایدی شرق موسیقی سی مؤسسارندندر. محمد فقیه طبرانی - حکاری سنجاغك (مکس) قریه سنده ۷۰۲ ده دوغمش، ۷۵۷ ده اوراده وفات ایتمش واورایه دفن ایدیلشد. حکایه نویسدر، رسائل منظومه سی موجود و مشهوردر.

ملا احمد باتی - حکاری نك (باتی) قریه سنده (۸۲۰) ده تولد و (۹۰۰) ده اوراده وفات ایتشد. معتبر دیوانیه کوردجه مولود شریفی وارد که اول (مصر) ده (مطبعة اجتهاد) ده باصیلش و بالاخره ایستانبولده طبع ایدیلشد.

احمد خانی - حکاری نك خان عشرته مندوبدر. (۱۰۰۰) تاریخده (بایزید) ده تولد و (۱۰۶۳) ده

صنایعکارانه و صنایع استلزام ایندیکی آلیات ایله اشتغاله سوق ایتمش واونلرده، بوخصوصده بالطبع بیر تکامل واستعداد مخصوص حصوله کتیرمشدر.

هرملتك اوصافی ایچنده غالب و حاکم بیر صفت وارد. کوردلرک صفت کشفالری اولاراق شجاعت نهادلقلری، ارمنی لرك مابه التیزلری اولاراق صنایع و حرفت ساحه سنده کی فعالیت واستعدادلری کوستردم. بونکله ارمنیلر طاووشان کی قورقه قدر دیمک ایسته مدم. کذالك کوردلرک صفت میزملرندن اولاراق جنکاورلکلری اله آلماقه کوردلرک حربدن غوغادن باشقا پیرشیئه عقللری ایرمه دیکنی خاطریمه کتیرمدم. اگر بومستله بی اوزاتماق ایسته سیم ایدم کوردلرک ادبیات، حکمیات عالیده بوسبوتون بیکانه بولونماقلری اثبات ایچین، مثلاً ذوات آتیه نك ترجمه حال و شانلری قید ایدردم:

مؤرخ ابن اثیر - ۵۵۵ تاریخده (جزیره ابن عمر) ده تولد ایتشد. علم تاریخده (کامل) نامیه اون ایکی بویوک جلدن عبارت بویوک بیر کتابی وارد، که فلنکک (لایدن) شهرنده ۱۸۶۶ تاریخ میلادیسنده ترجمه و طبع ایدیلشد. بو کتاب (۵۰ صر) ده عربجه به ترجمه ایدیلشد. بواثر مشهورندن ماعدا (اسد القابه فی معرفه اسماء الصحابه) نامیه بش جلد، وینه اوج جلدن عبارت (کتاب الانساب) ی موجوددر. شمس الدین سامی بك مرحوم بوتالیفلرک تورکجه ترجمه ایدیلشمش اولمائه پک متأسف ایدی. (۶۰۶) ده وفات ایتشد.

مؤرخ شرف الدین بتلیسی - ۷۶۹ ده بتلیسه تولد و بیک یکریمی اوچده وفات ایتشد. بتلیسه مدفوندر؛ (شرفنامه) اسمنده معظم بیر کورد تاریخی وارد که انکیزلر طرفدن فوق العاده تقدیر و انکیزجه به ترجمه ایدیلشد. (شرفنامه) یاخود (کوردلرک تاریخی) فارسی لسانده یازیلشد. بو کتاب ۱۸۶۲ ده ایکی جلد اولاراق V. Vellaminof - Zernof نامنده بیر مستشرق طرفدن طبع اولونمشدر. بو کتاب F. Oharmoy نك قلم هنیه

مأثری - قدم تاریخیسته بناء - ذکره لزوم کورمه بهرك دولتك خارجيه نظارتسده بولونان غابریله نورادونکیان افندیك مشهور بیر رجل دولت اولدیغی درمیان ایدیور. غابریله نورادونکیان افندیك عالم بیرذات اولدیغی معلوم ايسهده مثلا مدحت پاشا کبی بیر رجل دولت اولدیغی هرکجه پك مسلم دکلدر .

اوحالده کورد قومی ده مدت مدیده دولتک خارجيه نظارتسده بولونمش اولان کورد سعید پاشای ذکره لزوم کورمه بهرك يالکز حال حاضرده رجال کزیده دن بحث ایتش اولاق اوزره مثلا ادرنه قوماندانی (شکری) پاشای، اشقودره قوماندانی (حسن رضا) پاشای خاطرله کتیره بیلیر . شوسطرلری بیتیرر ایکن ایلک مقاله مه جان اولش ایمان سیاسی می بوراده تکرار ایتک ایستهرم : تورک ، ارمنی ، کورد یکدیگرندن ایرلامسی غیرقابل عنصرلدنذر . بونلرک هریری صاغ کوزک صول کوزه ، صول کوزک صاغ کوزه نسبتدن حاصل اولاجاق فرقسزلقه بزم ایچین معزدرلر . بواوچ عنصرک وبوتون تورکیانک ختم جانی اولان دشمن بیر وعینی دشمندر . بودشک کیم ونه اولدیغی بیلیرمیسکز ؟ فلان . ویا فلان حکومتی ظن ایدرسکز ؟ خایر ! خایر ! اودشمن هیچ اوزاقده دکلدر . وکندیزه نفسمزدن داها زیاده یاقیندر . بوغلام وقره دشمن، متحداً یاشاماق وایله ریه مک امکان ولزومه ایمانسزلغمزدر . فقط بوایمانک ، بنم روحده کی آتشی ، بوتون قیلیری بیر پوته توحید واعتلاده ریه تهرک بیرکلجه عزم و اخلاصه تحویل ایده بیهجک بیرشدت وجرارتمه در . بنم روحک کوکری ایه آمریقاده ، آسترالیاده دکل تورکیاده در .

۱۷ کانون ثانی ۱۹۱۳

عبدالله جودت

وفات ایتش واورایه دفن اولونمشدر . (م وزین) اسمنده کی منظوم فاجعه سی پك مشهور ومعتبردر . (بهرا لین) ده طبع ایدیشدر . (نوبهار) اسمنده کی کوردی ، عربی ، لغی وتورکجه ، عربجه عجمجه پك چوق اشعاری وارددر . اسماعیل خامل - بایزیده (۱۰۴۸) ده تولدو (۱۱۲۱) ده وفات ایتشدر . بایزیده مدفوندر . کلغاز نامنده بیرلغت کتابی تألیف ایتشدر . قصائد وغزلیاتی چوقدر .

امیرشرف خان - (۱۱۰۱) ده تولد و (۱۱۶۱) ده وفات ایتشدر . فقط رأسی اولان (چودل) ده مدفوندر . حکاری امراسندن وحضرت عباس نسلنددر . کوردجه وعجمجه اشعاری چوقدر .

امیرمرادخان - بایزیده (۱۱۵۰) ده تولد و (۱۲۰۹) ده وفات ایتشدر . (بایزید) ده مدفوندر . اشعار جنکجو - یانه سی مشهوردر .

(مولانا محمد برقلی) ، (مولانا زین الدین وخی) (مولانا سید علی) (سلیمانیه لی نالی) وادی هجوده عرب هجولرینه یقیندر . تورکجه ، عربجه ، عجمجه ، کوردجه هجولریله مشهور سلیمانیه لی (شیخ رضا) .

بونلردن ماعدا دکل یالکز کوردلرک فقط بوتون مسلمانلرک مابه الاقتخاری اولان دیوانی ، لیلایه مجنونی ، حدیقه السعداسی ، وآبرجه کلیات عظیمه سیله مشهور (فضولی) ایله وادی حکمتده سرفراز اولوب ایکی بیکی متجاوز کوردجه ، عربجه ، فارسیجه منظومه یازمش ویر قسمی الآن برجات بولونان عثمانلی ادبسته ده فارسی ، عربی اوقومش اولان سلیمانیه لی حاجی عبدالقادر افندی مرحوم وارددر ؛ بوغاضل وحکیم آدم ، (امیردرخان) ک مشاور خاصی ایدی . آرزو ایدیلرسه داها پك چوق شعرا وارددرکه مفصل ترجمه حاللریله اسملری ذکر ایده بیایرم .

معتزمز ، ارمنیلرک دولت عثمانیه به بیرچوق کزیده رجال دولت ویردیکنی بیان وقازاز آرتین افندی مرحومک